

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	101
Land:	Georgien
Kilde:	Utrikesdepartementet
Titel:	"Mänskliga rättigheter i Georgien 2006"
Udgivet:	6. marts 2007
Optaget på baggrundsmaterialet:	20. marts 2007

Utrikesdepartementet

Denna rapport är en översiktlig sammanställning över hur de mänskliga rättigheterna efterlevs, grundad på den svenska ambassadens bedömningar.

Rapporten kan inte ge en fullständig bild. Information bör sökas också från andra källor.

Mänskliga rättigheter i Georgien 2006

1. Sammanfattning av läget för de mänskliga rättigheterna

Efter "Rosornas revolution" i Georgien senhösten 2003 har den georgiska regeringen satsat på omfattande reformer. Dessa har i huvudsak rört ekonomin och statsförvaltningen. Ansträngningar har också gjorts på flera områden av betydelse för de mänskliga rättigheterna. Under det senaste året har respekten för de mänskliga rättigheterna i Georgien generellt långsamt förbättrats. Stora problem kvarstår dock.

Ett grundläggande problem utgör frågan om tillämpningen av den lagstiftning om mänskliga rättigheter, som krävdes för Georgiens inträde i Europarådet 1999. Myndigheterna kan ännu inte utöva effektiv kontroll över lagstiftningens tillämpning. Begränsad tilldelning av resurser utgör även ett hinder.

Den alltför mycket utbredda korruptionen utgör ett fortsatt allvarligt problem för etablerandet av grundläggande rättsstatliga principer.

Centralregeringen saknar fortfarande kontroll över utbrytarregionerna Abchasien och Sydossetien. I dessa båda republiker är läget för de mänskliga rättigheterna betydligt sämre än i övriga landet.

Sammanlagt finns cirka 280 000 internflyktingar i Georgien. Dessa lever under svåra förhållanden, och inga förbättringar i deras villkor har kunnat konstateras.

Förhållandena i fängelser och arrester är alltför undermåliga. Rapportering föreligger om polisbrutalitet liksom om omfattande korruption inom rättssystemet. Godtyckliga arresteringar och häktningar förekommer fortfarande. Strafffrihet för personal ur de så kallade säkerhetsstrukturerna är fortsatt ett problem.

Pressfriheten har i huvudsak respekterats. Vissa uppgifter om enskilda fall av överträdelser och hot mot journalister har förekommit. Själv censur är vanligt förekommande bland georgiska journalister. Denna bedöms vara ett uttryck för

att inte vilja kritisera den fortfarande relativt nya ledningen och ses också som ett stöd för det omfattande reformarbete regeringen satt som mål.

Polisen har vid något enstaka tillfälle ingripit mot mötesfriheten. Jehovas vittnen, liksom andra icke-ortodoxa religionsutövare, har inte i lika stor utsträckning som tidigare utsatts för förföljelser och trakasserier. Våld mot och diskriminering av kvinnor fortsätter. Handel med kvinnor och i undantagsfall även med barn (trafficking) utgör ett problem.

2. Ratifikationsläget beträffande de mest centrala konventionerna om mänskliga rättigheter samt rapportering till FN:s konventionskommittéer

Förutom Europakonventionen om mänskliga rättigheter (MR) har Georgien tillträtt FN:s sex grundläggande konventioner om mänskliga rättigheter och några av de tillhörande protokollen. I juli 2005 ratificerade parlamentet den Europeiska sociala stadgan.

De ratificerade konventionerna är:

- konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, *International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR)* och de fakultativa protokollen om enskild klagorätt och om avskaffandet av dödsstraffet
- konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, *International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR)*
- konventionen om avskaffande av alla former av rasdiskriminering, *Convention on the Elimination of all forms of Racial Discrimination (CERD)*
- konventionen mot avskaffande av alla former av diskriminering mot kvinnor, *Convention on the Elimination of all forms of Discrimination Against Women (CEDAW)* samt det tillhörande protokollet om enskild klagorätt
- konventionen mot tortyr, *Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CAT)* och det fakultativa protokollet om förebyggande av tortyr
- konventionen om barnets rättigheter, *Convention on the Rights of the Child (CRC)* samt det tillhörande protokollet om handel med barn. Protokollet om barn i väpnade konflikter har inte undertecknats eller ratificerats.
- Flyktingkonventionen, *Convention related to the Status of Refugees* samt 1967 års protokoll

Vidare har Georgien deklarerat att man erkänner ras-diskrimineringskommitténs kompetens att ta emot enskilda klagomål enligt konventionens artikel 14. Likaså har Georgien deklarerat att man erkänner antitortyrkommitténs kompetens att ta emot enskilda klagomål enligt konventionens artikel 22. I september 2003 ratificerade Georgien Romstadgan för internationella brottsmålsdomstolen (ICC). Man tecknade emellertid också

ett bilateralt avtal med USA om att inte anmäla amerikanska medborgare till domstolen.

FN:s specialrapportör för tortyr har i en rapport efter besök i Georgien i mars 2006 listat tio fall där tortyr kunnat konstateras.

Europarådet uppmanade i juni 2005 den georgiska regeringen att uppmärksamma problemet med diskriminering av den azeriska minoriteten i Georgien.

Samarbete med FN:s kommittéer och rapportörer förekommer regelbundet.

FN:s tortyrkommitté uppmanade i maj 2001 Georgien att inrätta en fristående klagomålsmekanism gällande polistortyr samt göra en systematisk översyn av samtliga domar, som kan ha baserats på framtvingade bekännelser till följd av tortyr. Man ifrågasatte också åklagarämbetets maktbefogenheter och dess objektivitet. Uppmaningen synes ha givit vissa resultat. Ett av dessa är regelbunden och oanmäld monitoring av polisstationer och arrestlokaler över hela landet. Även vissa enskilda organisationer tillåts delta i detta arbete.

Åklagarämbetet utsätts för fortsatt kritik för godtyckliga beslut, otillbörliga påtryckningar och brist på oberoende, men framför allt för bristande professionalitet. Rättsväsendet i sin helhet är fortfarande föremål för reformer.

FN:s rasdiskrimineringskommitté har också uppmärksammat att georgisk lagstiftning inte straffbelagt anstiftan till ras- eller religionsförföljelse. Ett lagförslag uppges emellertid vara under utarbetande.

MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER

3. Respekten för rätten till liv, kroppslig integritet och förbud mot tortyr

Den georgiska konstitutionen förbjuder tortyr men allvarliga kränkningar förekommer. Rapporter om tortyr, polisbrutalitet, framtvingade bekännelser och påhittade eller planterade bevis förekommer. Medlemmar av säkerhetsstyrkorna har i vissa fall misshandlat frihetsberövade personer och polisövergrepp uppges fortsätta. Detta uppges generellt vara vanligare utanför Tbilisi där medvetenheten om mänskliga rättigheter är mindre utbredd och organisationer för mänskliga rättigheter är mindre aktiva. Polisen underlåter ofta att informera frihetsberövade om deras rättigheter och förhindrar tillträde för familjemedlemmar och advokater. Dock har en förbättring ifråga om detta beteende noterats.

Förhållandena i fängelser och häkten är inhumana, i vissa fall alarmerande. Entydiga rapporter tyder på att läget försämrats. Fängelserna är oftast överfulla, och brist på fullvärdig kost, motion och medicinsk vård är regel snarare än undantag. Undermåliga hygieniska förhållanden medför att sjukdomar sprids. Mord och våld fångar emellan är vanligt förekommande och

hungerstrejker och självmord respektive självmordsförsök har rapporterats. I ett uppmärksammat upplopp i mars i fängelse nummer 5 utanför Tbilisi dödades minst sju fångar av beväpnade vakter. Ett trettioal skadades. Två nya fängelser med modernare standard har byggts, men kapaciteten är fortfarande otillräcklig. Georgien tillämpar nolltolerans ifråga om brott, varför även personer som begått mindre brott, fängslas. Detta har lett till att antalet fångar under året ökat från 9 800 år 2005 till 14 500 under 2006. Av dessa uppges drygt 60 procent vara häktade. Under året uppges 77 personer ha dött i fängelserna fram till slutet av oktober, varav 14 bara under september månad. Antalet dödsfall har ökat i oroande takt. En långsiktig plan för att renovera fängelserna till europeisk standard till år 2008 har presenterats av justitieministern. Bristande resurser kommer sannolikt att medföra att denna reform fördröjs.

Enligt ny strafflagstiftning från december 2005 har maximitiden för en arrestering sänkts från 9 till 4 månader. Dock har åklagaren rätt att förlänga arresten med 4 månader. Möjligheten till husarrest i stället för häktning togs då bort.

I Abchasien förekommer sporadiskt gisslantagande från såväl abchasiska som georgiska partisangrupperns sida. Mord och våldshandlingar är ofta förekommande. Regionens ledning synes inte ingripa med några åtgärder mot någondra sidan. Utläggningen av minor, vilka ofta skadar civilbefolkningen, fortsätter.

Den lag om ett civilt alternativ till den obligatoriska värnplikten, som trädde i kraft den 1 januari 2000, efterlevs inte. Till skillnad från föregående år finns inga uppgifter om att medlemmar av Jehovas vittnen, som vägrar göra civil tjänstgöring på anläggning med militär profil, har arresteras.

4. Dödsstraff

Den 11 november 1997 avskaffades dödsstraffet och de dödsdömda fick sina straff omvandlade till 20 års fängelse. Enligt Amnesty International har 25 personer dömts till döden i utbrytarrepubliken Abchasien sedan den förklarade sig självständig. Inga avrättningar har rapporterats.

5. Rätten till frihet och personlig säkerhet

Rättssäkerheten är bristfällig och det främsta problemet är lagens bristande tillämpning. Konstitutionen garanterar ett oberoende domstolsväsende men i praktiken utsätts domstolarna för påtryckningar från såväl regering som parlament. Därtill är korruptionen fortfarande utbredd inom domstolsväsendet.

De rättsvårdande myndigheterna fungerar generellt dåligt. Många domare har avskedats eller tvingats skriva under sina avskedsansökningar på grund av

korruption. Under året har ett stort antal yngre domare utnämnts och fått löftet att verkställande myndigheter skall sluta blanda sig i de rättsvårdande myndigheternas arbete. Domstolarna idag utmärks ofta av unga, oerfarna domare, som inte anses kunna fullgöra sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt.

Det georgiska parlamentet har uttalat ambitionen att all ny lagstiftning skall stå i överensstämmelse med Europaråds- och EU-normer och övrig internationell standard. Det är dock tveksamt om så är fallet. Individens möjlighet att få fri rättshjälp är begränsad.

Konstitutionen och annan lagstiftning garanterar rätten att röra sig fritt inom landet, att resa utomlands, att emigrera samt att återvända. I princip respekteras dessa lagar. Rörelsefriheten för befolkningen i Abchasien och Sydossetien är dock begränsad. De så kallade "meschetturkarna", som under Stalintiden deporterades från Georgien till Centralasien och nu i stor utsträckning lever i Krasnodars län i Ryssland, har haft svårigheter att återvända. Georgien har enligt löfte till Europarådet åtagit sig att bidra till att de repatrieras senast år 2012.

Internationella och lokala grupper för mänskliga rättigheter anser att det finns politiska fångar, men oenighet föreligger om hur många. Under året arresterades ett trettiotal anhängare för påstådd anstiftan till statskupp. Tretton av dessa personer befinner sig fortfarande i fängsligt förvar. Regeringen hindrar inte internationella och lokala organisationer för mänskliga rättigheter att besöka fängelserna (jämför ovan).

6. Rättssäkerhet och rättsstatsprincipen

Lokala, regionala och nationella domstolar är ännu inte självständiga i förhållande till den exekutiva makten. Den reform som pågår för att få ordning på rättsväsendet går långsamt. Domstolarna kan inte anses helt opartiska, utan tar ofta ställning efter order från "högre ort". Sådana påståenden är svåra att bevisa men förekommer så pass ofta att de inte helt torde sakna grund.

Rätten att få tillgång till advokat har förbättrats liksom längden på arresteringstiderna (se ovan). Det finns inga offentliga försvarsadvokater, inte heller fri juridisk rådgivning. De som inte kan betala egen advokat måste föra sin egen talan, och är ofta dåligt informerade om sina rättigheter. Lång väntan på rättegång är ofta förekommande. En nyhet är att man infört möjlighet att betala borgen. För detta krävs emellertid ekonomiska möjligheter, vilket inte alla har. Militärdomstolar finns inte.

Domare har tidigare tillsatts direkt av presidenten. Numera utnämns de i stället av det så kallade Högsta justitierådet. Till åklagarmyndigheten sker numera öppen rekrytering.

Straffbarhetsåldern för barn är 14 år. Dock har rapporterats att ett flertal minderåriga sitter i fängelse, de flesta för smärre brott. Även detta anses vara ett resultat av ”nolltoleranspolitiken”.

Antalet kvinnliga interner har ökat påtagligt, från 180 till 600, uppger ordföranden i parlamentets MR-kommitté.

Georgien har sedan 1997 en ombudsmannainstitution, som på grund av bristande finansiella resurser i början fungerade mindre effektivt. Den synes trots detta ha nått flera viktiga resultat bland annat genom en speciellt tillsatt snabb reaktionsgrupp, som uppmärksammat ett hundratal fall av MR-brott. Institutionen stod under lång tid utan ombudsman. Den nye ombudsmannen som har ett ambitiöst handlingsprogram tillsattes hösten 2004, och har lyckats genomföra många viktiga insatser. Medvetenheten bland befolkningen om att denna institution finns är numera utbredd. Under året har drygt 3 500 klagomål registrerats. Institutionen får stöd utifrån, bland annat från Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE). Ombudsmannen har också nyligen utlyst en nationell handlingsplan för att samordna MR-arbetet i landet och identifiera prioriterade områden.

7. Strafffrihet

Strafffrihet är ett omfattande problem i Georgien. Regeringen saknar adekvat kontroll över de rättsvårdande myndigheterna. Påstådda brott begångna av säkerhetsorganen och polisen undersöks dock relativt sällan och oftast först efter starka påtryckningar från organisationer för mänskliga rättigheter. Under året har ett antal poliser dömts, fått avsked eller degraderats för olika brott.

8. Yttrande-, tryck-, mötes-, förenings- och religionsfrihet m. m.

Pressfriheten är grundlagsfäst och det finns ett stort antal oberoende tidningar, som kritiserar beslutsfattare på olika områden. Inskränkningar av pressfriheten från regeringen förekommer emellertid. Regeringen och speciellt presidenten har kritiserats av ledande MR-representanter för att vilja tysta kritik och för att införa en auktoritär ton i sättet att styra landet, vilket drabbar yttrandefriheten. Liksom förra året har ett antal journalister uppgivit att de utsatts för direkta eller förtäckt hot inför publicering av vissa uppgifter, alternativt fått order om vad som skall publiceras, ibland direkt från presidentens kansli. De flesta har emellertid valt att inte skriva om problemet förrän de själva tvingats, alternativt valt, att avgå. Situationen för oberoende media är genomgående sämre i regionerna än i huvudstaden. Tryckta medier kan betraktas som mycket fria i jämförelse med TV, som ofta anför att censur utövas. Chefredaktören för en populär TV-kanal, TV 202, fängslades i juni månad för påstått mutbrott. Kritikerna hävdar att bevisen var planterade. Generaldirektören för TV-kanalen Rustavi 2 avskedades i augusti månad. Flera politiska debattprogram i

TV har stoppats. Vissa av dessa har senare återupptagits. Ägarna till massmedia står oftast landets ledning nära. Samtidigt bör påpekas att oppositionen ofta kommer till tals även i TV.

Inga begränsningar från myndigheternas sida finns vad gäller tillgången till internet. Tillverkning, distribution och försäljning av pornografi är förbjudna enligt lag.

Förenings- och församlingsfriheten är fastslagen i konstitutionen och respekteras med vissa undantag. Dock kräver myndigheterna att politiska partier och andra organisationer förhandsanmäler planerade offentliga sammankomster. De flesta sådana föranmälningar accepteras. Jehovas vittnen har dock liksom tidigare vid några tillfällen nekats tillstånd att hålla sammankomster utomhus. Denna och andra religiösa grupper har också haft problem med byggnadstillstånd för sina möteslokaler. Däremot har de under året fått möjlighet att registrera sig som juridiska personer, lokala föreningar eller stiftelser.

Religiösa sammanslutningar, icke-traditionella religiösa grupper som baptister, Hare Krishna och Jehovas vittnen bemöts ofta med misstänksamhet, särskilt utanför Tbilisi. Våldsaktionerna mot anhängare till Jehovas vittnen av extrema georgisk-ortodoxa anhängare har i princip upphört. Det förekommer dock fortfarande incidenter grundade på religiös intolerans. Rättsväsendet har oftast valt att inte reagera på de anmälningar som gjorts. Ombudsmannen har uppgivit att antalet fall som påtalat religiös intolerans minskat under året. I Abchasien är dekretet om att Jehovas vittnen är förbjudna att verka fortfarande i kraft, men iakttas inte.

Den ortodoxa kyrkan har en mycket privilegierad särställning i Georgien.

Enligt konstitutionen har medborgare rätt att bilda och tillhöra fackföreningar och regeringen respekterar generellt denna rätt. Fackföreningar kan bli medlemmar av internationella organisationer. I Georgien finns en paraplyorganisation, vilken i slutet av år 2000 blev medlem i den internationella fackföreningskonfederationen (ICFTU). Därutöver finns två självständiga fackföreningar, en för lärare i Kutaisiregionen i västra Georgien, och en för anställda i huvudstaden. Fackföreningarna har tidvis varit aktiva men antalet betalande medlemmar har sjunkit. Fjorton procent av landets totala arbetskraft är organiserade i fackföreningar. Det finns uppgifter om att vissa arbetsgivare varnat anställda för att organisera sig fackligt.

9. De politiska rättigheterna och de politiska institutionerna

I Georgien finns politisk pluralism med flerpartisystem. Oppositionen är svag men tillåts verka mer eller mindre fritt. Emellertid är de politiska institutionerna ännu outvecklade och korruption genomsyrar fortsatt stora delar av samhället.

Allmänhetens förtroende för de styrande har under det gångna året minskat. Lokala val genomfördes under hösten. Regeringen anklagades för att hindra oppositionen från att genomföra en hel valkampanj genom att tidigarelägga valen. Regeringen anklagades också för att missbruka administrativa resurser inför valet. Registreringen av röstberättigade var fortsatt otillräcklig och ibland felaktig. Avsaknad av oberoende samt politisk obalans i sammansättningen av valkommissionerna har också konstaterats.

Det finns inga begränsningar för att bilda politiska partier mer än krav på registrering. För närvarande finns 185 registrerade politiska partier.

Regeringen Saakasjvili har anklagats för alltmer auktoritära metoder. Ändringar i konstitutionen, som initierats av presidenten, har givit denne större befogenheter. Presidenten har också tidigarelagt det kommande presidentvalet, som skulle ha ägt rum år 2009, med flera månader. För närvarande undersöker konstitutionsutskottet i parlamentet om ändringen är lagenlig.

Kvinnor är underrepresenterade i regering och parlament. Av parlamentets 235 platser innehas 22 (9,4 procent) av kvinnor. En kvinna innehade ministerpost under huvuddelen av året. Parlamentets talman är kvinna. I parlamentet finns åtta ledamöter från minoritetsgrupper, varav fem armenier och tre azerier.

Den georgiska statsmakten saknar helt kontroll över Abchasien och har ett mycket begränsat inflytande över Sydossetien. Båda utbrytarrepublikerna styrs av auktoritära regimer. I Abchasien begränsades medborgarnas rättighet att delta i val och i den politiska processen genom att en ny medborgarskapslag som tvingade georgier att ge upp sitt medborgarskap antogs. Myndigheterna i Abchasien har också stoppat inrättandet av ett MR-kontor i FN:s regi i Gali.

EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER

10. Rätten till arbete och relaterade frågor

Arbetslösheten omfattar officiellt 12-13 procent. Första kvartalet 2006 registrerades 282 000 arbetslösa. De flesta anger betydligt högre siffror, enligt flera uppgifter uppemot 70 procent. Inte minst regeringens åtgärd att avskeda tiotusentals statstjänstemän, inklusive 20 000 poliser, som ett led i reformarbetet har spätt på arbetslöshetssiffrorna. Någon alternativ sysselsättning har i de flesta fall inte erbjudits.

Det finns framför allt en omfattande gråzon i fråga om arbetslösheten med många så kallade "undersysselsatta" (taxichaufförer med privat verksamhet, gatuförsäljare etcetera). På grund av arbetsbrist har många georgier valt att förtjäna sitt levebröd utomlands, huvudsakligen i Ryssland.

11. Rätten till bästa uppnåeliga hälsa

På grund av landets ekonomiska problem har anslagen till sjuk- och hälsovård inte räckt till. Regeringen har förklarat som sin avsikt att under de närmast kommande åren göra stora satsningar på det sociala och ekonomiska området. Mycket återstår dock. Hittills har cirka 4 procent av BNP avsatts för hälsosektorn.

Barn kan åtnjuta fri hälsovård upp till fyra års ålder.

Abort utgör fortfarande den vanligaste formen av födelsekontroll.

12. Rätten till utbildning

Det georgiska utbildningsväsendet är väl utbyggt. På papperet är utbildningen allmän och i princip gratis. I realiteten har den ekonomiska krisen slagit hårt även mot skolorna. Föräldrarna måste ofta betala avgifter till skolan på grund av bristen på tillräcklig statlig finansiering, och ibland även till lärarnas löner. Från regeringens sida har man uppmärksammat problemet och lovat att alla skall ha rätt till lika utbildningsmöjligheter. Inträdesproven till högskolor har under året stramats upp, vilket medfört att möjligheterna till korruption minskat.

Det stora antalet internflyktingar saknar ofta tillgång till såväl utbildning som sjukvård. Bristande kunskaper i georgiska uppges också begränsa minoriteternas möjligheter till utbildning.

13. Rätten till en tillfredsställande levnadsstandard

Den nationella minimilönen för statstjänstemän har höjts till 115 georgiska lari (64 US-dollar) per månad. Den genomsnittliga inkomsten per hushåll är 346 georgiska lari (192 US-dollar) och per capita 92 georgiska lari (51 US-dollar) i månaden. Inkomsterna är synnerligen ojämnt fördelade. Generellt räcker löner och pensioner inte att leva av, trots höjningar det senaste året.

Minimipensionen har höjts från 14 georgiska lari (8 US-dollar) till 28 georgiska lari (16 US-dollar) per månad. Minimilönen uppgick till 70 georgiska lari (23 US-dollar) per månad. Existensminimum för män i arbetsför ålder är 106 georgiska lari (58 US-dollar) per månad och för den genomsnittliga familjen 178 georgiska lari (99 US-dollar). Lönerna inom den privata sektorn är betydligt högre. På landsbygden är situationen svår och penningekonomin har i viss utsträckning ersatts av byteshandel. Mer än 50 procent av befolkningen lever under fattigdomsstrecket. 15 procent betecknas som extremt fattiga. Enligt lagen uppgår arbetstiden till 41 timmar per vecka.

Enligt FN:s livsmedelsprogram (WFP) är ensamstående äldre och folk på institutioner de mest utsatta grupperna.

OLIKA GRUPPERS ÅTNJUTANDE AV DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA

14. Kvinnors rättigheter

Enligt konstitutionen åtnjuter kvinnor samma rättigheter som män, men detta gäller inte i praktiken. Jämställdhet mellan könen är än så länge i stort en icke-fråga och statsmakterna vidtar endast marginella åtgärder för att motverka diskriminering eller könsrollstänkande. Nytt under året är att det bildats ett "Råd för Jämställdhet" under den kvinnliga talmannen Nino Burdzjanadze. Det finns därutöver en rad enskilda organisationer, som engagerar sig i gender-frågor. Kvinnor får generellt lägre lön än män för samma slags arbete. De innehar också ofta mindre kvalificerade arbeten.

Det georgiska samhället är påtagligt patriarkaliskt. Kvinnans roll är som mor och maka. Hennes viktigaste uppgift är att föda barn och i sin roll som mor bemöts hon med aktning. Sexuella trakasserier uppges vara vanliga på arbetsplatser. Våld i hemmet uppges vara vanligt förekommande. En lag mot våld i hemmet skall träda i kraft år 2007. Enligt denna lag skall våld mot kvinnor och barn i hemmet beläggas med fängelsestraff. I dag polisanmäls få fall av våld inom hemmets väggar.

Det förekommer fall där kvinnor kidnappas och även våldtas för att samtycka till giftermål. Även skenkidnappningar är vanligt förekommande då föräldrarna motsätter sig att äktenskap ingås.

Handel med kvinnor och även med barn och internflyktingar är ett problem, som ägnas relativt litet intresse. Georgien är framför allt ett transitland i detta avseende. Regeringen har dock vidtagit vissa åtgärder, bland annat ett program för utbildning av poliser. En kommission mot trafficking kallad Interagency Commission Against Trafficking (ICAT) som sorterar under Nationella säkerhetsrådet har bildats. En aktionsplan har fastställts. Myndigheterna samarbetar med nationella och internationella enskilda organisationer på detta område. Man har öppnat en telefonlinje för rådgivning till offer för människohandel.

15. Barnets rättigheter

De förmåner som barn erbjuds är mycket begränsade eftersom statens budget är otillräcklig. Före fyra års ålder kan barn få tillgång till fri sjukvård.

Det finns uppskattningsvis 1 500 gatubarn i hela landet, varav flertalet i Tbilisi. Det är brist på barnhemsplatser och för dem som har plats, råder en oacceptabel situation med brist på mat, kläder, utbildning, medicinsk vård, värme, el och vatten. Allt fler barn rapporteras vara inblandade i brottslig verksamhet, narkotikamissbruk och prostitution. Regeringens åtgärder är begränsade till att driva två mindre barnhem i Tbilisi tillsammans med en frivilligorganisation.

Vid rekrytering till landets väpnade styrkor samt för deltagande i väpnad konflikt är minimiåldern 18 år.

16. Rättigheter för personer som tillhör nationella, etniska, språkliga och religiösa minoriteter samt urfolk

Etniska georgier utgör drygt 70 procent av befolkningen. Inga väsentliga skillnader görs mellan de olika befolkningsgrupperna men de etniska minoriteterna är klart underrepresenterade i det politiska livet.

I Georgien finns sedan 1992/93 drygt en kvarts miljon internflyktingar från Abchasien, 60 000 från Sydossetien samt knappt 4 000 flyktingar från Tjetjenien. Dessa grupper är socialt och ekonomiskt mycket utsatta.

Internflyktingar garanteras ett bidrag på 14 georgiska lari per månad, men dessa medel uppges fortfarande betalas ut med stor eftersläpning. Bidraget har heller inte höjts på många år, vilket skapar stort missnöje.

I frånvaro av politiska uppgörelser går återflyttningen av internflyktingar trögt. Myndigheterna har ogärna sett att internflyktingarna integreras på sina nya bostadsorter och de får till exempel inte bedriva affärsverksamhet. Sedan bidrag till bostäder delats ut kan denna politik komma att mjukas upp. Det har förekommit klagomål över att flyktingar tvångsförflyttats från förläggningar som utrymts. De har visserligen erhållit viss ekonomisk kompensation, men inte tillräckligt stor sådan för att kunna finna adekvat boende.

Regeringen respekterar generellt sett etniska minoritetspersoners kulturella rättigheter men begränsar självstyret i etniska armeniska och azeriska enklaver. I Georgien finns en grundlagsskyddad äganderätt till mark. I gränsområdena till främst Armenien och Azerbajdzjan, där dessa etniska minoriteter bor, finns ett förbud mot privat markäggande i en 25 kilometer bred säkerhetszon. De ryska, azeriska och armeniska minoriteterna kan fritt tala sina språk och såväl ryska som georgiska används i interetnisk kommunikation. Klagomål har kommit om att språkdiskriminering utövas i den armeniskspråkiga regionen Samtsche-Javachetien, där georgiska myndigheter kräver att skriftliga hänvändelser till myndigheterna skall göras på georgiska.

17. Diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet

Säkra uppgifter om homo-, bi- eller transsexuellas (HBT) situation i Georgien har inte funnits att tillgå. Det finns i lag ingen diskriminering av dessa grupper. Den sociala situationen för dessa grupper är med rådande brist på underlag svårare att uttala sig om. Många uppgifter tyder dock på att homosexuella, bisexuella och transpersoner betraktas med starka fördomar och okunskap. Bristen på öppenhet vad gäller dessa grupper är påtaglig.

18. Flyktingars rättigheter

Georgien har anslutit sig till FN:s flyktingkonvention från 1951 och tillägsprotokollet från 1967. Flera internationella organisationer oroas dock av problem med statslöshet, återställande av egendom samt återflyttning och garantier av mänskliga rättigheter för den meschetiska befolkningsgrupp, som deporterades under andra världskriget. Enligt FN:s flyktingkommissariat (UNHCR) behöver georgisk flykting- och asyllagstiftning reformeras för att nå internationell standard. Landet behöver vidare utveckla en fungerande asylstruktur och kapacitet att hantera det stora antalet flyktingar och internflyktingar. Konflikten i Tjetjenien och de interna konflikterna i Abchazien och Sydossetien förhindrar återflyttning av de tjetjenska flyktingarna och det stora antalet internflyktingar.

En lag för att underlätta återvändandet av deporterade minoritetsgrupper är under utarbetande.

19. Funktionshindrades rättigheter

Lagen föreskriver att staten skall erbjuda skydd och stöd till handikappade. Lagen innehåller också regler om speciella rabatter och sociala förmåner för handikappade, speciellt krigsveteraner. Emellertid har många statliga institutioner för handikappade stängts på grund av bristande finansiering. Under året har ett pilotprojekt för integrering av handikappade barn initierats. Social diskriminering av handikappade förekommer.

ÖVRIGT

20. Frivilligorganisationers arbete för mänskliga rättigheter

Regeringen respekterar i allmänhet inhemska och internationella organisationers rätt att övervaka frågor om mänskliga rättigheter. Det finns ett stort antal aktiva organisationer för mänskliga rättigheter i landet. I sammanhanget kan framhållas att efter "Rosornas revolution" har flera högre poster inom den nya regeringen och förvaltningen bemannats av före detta företrädare för enskilda- och människorättsorganisationer. Regering och organisationer för en kontinuerlig dialog. Ombudsmannen rapporterar till parlamentet två gånger per år.

21. Internationella och svenska insatser på området mänskliga rättigheter

Ett flertal organisationer har fältverksamhet i Georgien. Bland annat har FN och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) ett gemensamt kontor för mänskliga rättigheter i utbrytarrepubliken Abchasiens huvudstad Suchumi. OSSE har också ett kontor för den så kallade mänskliga

dimensionen, som bland annat omfattar mänskliga rättigheter. FN-organ, EU och bilaterala givare samarbetar aktivt med georgiska organisationer för mänskliga rättigheter, bland annat genom EU:s rättsstatsmission. Europarådet har ett informationskontor i Tbilisi. Även FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter planerar att öppna representation i Tbilisi.

Förutom ovan nämnda organisationer genomför även bland annat FN:s utvecklingsprogram UNDP, svenska Sida samt Kvinna till Kvinna insatser för mänskliga rättigheter i Georgien, inklusive i Abchasien och Sydossetien.

Internationella rödakorskommittén har fullt tillträde till fängelser, inklusive i Abchasien. Även OSSE har tillträde till fängelserna, liksom som ovan nämnts ett antal enskilda organisationer.